

Analyzing the Role of Public Library Services in the Development of the Local Economy: Case Study of Kermanshah Province

Ali Eghbali

MSc Student of Knowledge and Information Science, University of Tehran, Tehran, Iran
alieghbali145@gmail.com

Alireza Noruzi

Associate Prof., Department of Knowledge and Information Science, University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding Author)
noruzi@ut.ac.ir

Abstract

Purpose: This research aims to analyze the role of public libraries in the development of the local economy from the perspective of librarians working in public libraries of Kermanshah province in the current and desirable state of public libraries. This study extracts the activities that the public library can do in the development of the local economy in the form of information and information services, educational and research, consulting and reference, and analyzes the level of service provision in both existing and desirable states.

Method: This is an applied study which is conducted using the survey method. The statistical population of the study included 194 librarians of Kermanshah public libraries. To determine the sample size, the Cochran formula and simple random sampling was used, which yielded a sample size of 126 individuals. The research data were gathered using a researcher-made questionnaire. The construct and content validity of the questionnaire was confirmed by experts, and its reliability was calculated using Cronbach's alpha, which was 0.955 and 0.935 in the current and desirable conditions, respectively. The SPSS software was used to analyze the data, measure the reliability of the questionnaire.

Findings: Findings showed that in the current state, ancillary services with a mean of 3.05%, information and information services with a mean of 2.59%, educational and research services with a mean of 2.32, at a relatively desirable level, and consulting and reference services in the situation with a mean of 0.04 are at an undesirable level. On the other hand, ancillary services with an average of 2.86%, educational and research services with a mean of 2.54%, information and information services with a mean of 2.34, and consulting and reference services with a mean of 2.26 are at a desirable level, respectively. It can be concluded that the level of public library services (information, information, education, research, and auxiliary services) is at a relatively desirable level and that consulting and reference services are at a poor level. On the other hand, in terms of the desirable level of service provision (information services, educational and research, information consulting and reference, and ancillary services) are at a desirable and relatively desirable level. The ranking of services showed that in the current conditions, the ancillary services, information services, educational and research, consulting, and reference services are ranked first to fourth, respectively. The ancillary services, education and research, information and information, and consulting and reference are ranked in the favorable conditions first to fourth, respectively. Therefore, in comparison to each of the services in the current and favorable conditions, in all cases, the services were different.

Originality/value: The present study is one of the few national investigations that analyzes the role of public libraries in the development of the local economy and examines the views of librarians and decision-makers of these services who deal with the problems and issues in providing them in libraries. With the results of this study, the managers of Iranian public libraries can make the necessary plans to play one of the important roles of public libraries in Iran, which is the development of local and indigenous economy.

Keywords: Local economic development, Public libraries, Ancillary services, Kermanshah

Conflicts of Interest: None

Funding: None.

Citation: Eghbali, A., & Noruzi, A. (2022). Analyzing the Role of Public Library Services in the Development of the Local Economy: Case Study of Kermanshah Province. *Research on Information Science & Public Libraries*. 28(1), 76-93.

Research on Information Science and Public Libraries, 2022, Vol.28, No.1, pp. 76-93

DOR: 20.1001.1.26455730.1401.28.1.2.5

Received: 22th March 2021; Accepted: 3th May 2021

© Iran Public Libraries Foundation

Article Type: Research-based

تحلیل نقش خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی: مطالعه موردی استان کرمانشاه

علی اقبالی

دانشجوی کارشناسی ارشد، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
alieghbali145@gmail.com

علیرضا نوروزی

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
noruzi@ut.ac.ir

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش تحلیل نقش خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از دیدگاه کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان در وضعیت موجود و مطلوب کتابخانه‌های عمومی است.
روش: این پژوهش از نظر هدف پژوهشی کاربردی است که به روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بودند که ۱۹۴ نفر را تشکیل می‌دادند. از این میان، با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، ۱۲۶ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شد. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسش‌نامه‌ای محقق‌ساخته گردآوری شد. روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه را متخصصان تأیید و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ در شرایط موجود ۰/۹۵۵ و در شرایط مطلوب ۰/۹۳۵ محاسبه شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری اسپاس در دو بخش توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار و همچنین آمار استنباطی تی‌تک‌نمونه‌ای انجام گرفت.
یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که در وضعیت موجود، خدمات جنبی با میانگین ۳/۰۵، خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی با میانگین ۲/۵۹، خدمات آموزشی و پژوهش با میانگین ۲/۳۲ در سطح نسبتاً مطلوب و خدمات مشاوره‌ای و مرجع در وضعیت موجود با میانگین ۲/۰۴ در سطح نامطلوب قرار دارند. همچنین، در وضعیت مطلوب خدمات جنبی با میانگین ۲/۸۶، خدمات آموزشی و پژوهشی با میانگین ۲/۵۴، خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی با میانگین ۲/۳۴ و خدمات مشاوره‌ای و مرجع با میانگین ۲/۲۶ در سطح مطلوب قرار دارند.
اصالت/ارزش: پژوهش حاضر از معدود پژوهش‌های داخلی است که به تحلیل نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی پرداخته و دیدگاه کتابداران و تصمیم‌گیران این خدمات را که با مشکلات و مسائل ارائه آن در کتابخانه‌ها مواجه‌اند بررسی کرده است. به کمک نتایج برخاسته از این پژوهش، مسئولان نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور می‌توانند در راستای ایفای یکی از نقش‌های مهم کتابخانه‌های عمومی که همان توسعه اقتصاد محلی و بومی است برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهند.
کلیدواژه‌ها: توسعه اقتصاد محلی، کتابخانه‌های عمومی، خدمات جنبی، کرمانشاه

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی نداشته است.

استناد: اقبالی، علی؛ و نوروزی، علیرضا (۱۴۰۱). تحلیل نقش خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی: مطالعه موردی استان کرمانشاه. تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۲۸(۱)، ۹۳-۷۶.

DOR: 20.1001.1.2645730.1401.28.1.2.5

تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، دوره ۲۸، شماره ۱، صص ۹۳-۷۶

نوع مقاله: علمی پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۰۹

© نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

مقدمه

در میان تمام مسائل یک جامعه، اقتصاد یکی از مهم‌ترین مسائل زندگی به شمار می‌رود. اقتصاد در همه ابعاد یک جامعه (سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ...) از اهمیت بالایی برخوردار است؛ زیرا استقلال جامعه و قدرت مقاومت آن در مقابل حوادث طبیعی و اجتماعی، شکوه و عظمت آن در مقابل جوامع دیگر، و ثبات سیاسی اش بستگی به حل مشکلات و رفع کمبودهای اقتصادی آن جامعه دارد.

طبق آخرین گزارش‌های منتشر شده از سوی بانک جهانی در بهار سال ۲۰۲۰ در مورد وضعیت اقتصادی ایران که با هدف بررسی اقتصاد کلان، بازارهای پولی و مالی و نماگرهای رفاه و توسعه انجام شده است، در سال ۲۰۱۹ با تشدید تحریم‌های آمریکا، اقتصاد ایران بار کود بیشتری مواجه شده است. در همین زمان، با کاهش تدریجی اثر سقوط نرخ ارز در سال ۲۰۱۸، از شدت تورم اندکی کاسته شده است؛ اما محدودیت‌های ذخایر ارزی کماکان پابرجاست. از سوی دیگر، نیاز روزافزون دولت به استقرار سبب کاهش اتکای بیشتر دولت به انتشار اوراق قرضه و برداشت بیشتر از ذخایر ارزی شده است. در ادامه این گزارش آمده است که با شروع پاندومی و ویروس کرونا، ایران از جمله کشورهایی است که یکی از شدیدترین لطمات انسانی و اقتصادی را متحمل شده است و پیش‌بینی می‌شود که اقتصاد ایران در مواجهه با این پاندومی، قیمت نازل نفت و تشدید تحریم‌ها، در سال ۲۰۲۰ برای سومین سال متوالی کوچک‌تر شود. این عوامل و رشد منفی اقتصاد و تورم بالا همراه با آثار کووید ۱۹ فشار بیشتری بر معیشت خانوارهای ایرانی خواهد گذاشت (گروه بانک جهانی^۱، ۲۰۲۰).

وضعیت کنونی اقتصاد ایران در سایه تحریم و شیوع بیماری کرونا حاکی از خطراتی عمده در چشم‌انداز اقتصاد در صورت ادامه وضع موجود است و چالش‌های اقتصادی و اجتماعی اثری بیشتر بر خانوارهای دهک‌های کم‌درآمدتر که تحت فشار شدید اقتصادی قرار دارند گذاشته است. واقعیت بحران اقتصادی موجب جست‌وجو برای جایگزین‌های رشد نوآورانه و محلی شده است که در ادبیات این موضوع غالباً «توسعه اقتصاد محلی» نامیده می‌شود (دمازیر و ویلسون^۲، ۱۹۹۶؛ زایجر و سارا^۳، ۱۹۹۳). از نظر حسینی‌نیا و سفیدبری (۱۳۹۴)، توسعه اقتصاد محلی عبارت است: از بالا بردن ظرفیت اقتصادی یک منطقه به منظور بهبود شاخص‌های اقتصادی یک منطقه. برنامه توسعه اقتصاد محلی^۴ نخستین بار در سال ۱۹۶۰ میلادی در کشور آلمان برای اهداف اقتصادی تدوین و اجرا شد. منظور از توسعه اقتصاد محلی، بالا بردن ظرفیت اقتصادی یک منطقه به منظور پیشرفت و بهبود شاخص‌های اقتصادی و بالا بردن سطح رفاه و درآمد مردم منطقه است. الگوی توسعه اقتصاد محلی فرایندی است که طی آن بخش دولتی، تجاری و فعالان بخش خصوصی برای دستیابی به شرایطی که در آن رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی بالاتر در دسترس باشد با یکدیگر همکاری می‌کنند (حسینی‌نیا و سفیدبری، ۱۳۹۴).

در ادبیات مربوط به رشد و توسعه اقتصادی، همواره این پرسش مطرح بوده که «چرا برخی کشورها فقیرتر از کشورهای دیگر هستند؟»؛ برای پاسخ به این پرسش، دیدگاه‌ها و نظریه‌های متفاوتی مطرح شده است. یکی از دیدگاه‌های مطرح شده در بخش اقتصاد عمومی، «تمرکززدایی^۵» و «توسعه اقتصاد محلی» است که در دهه‌های گذشته در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه به‌عنوان ابزاری کارآمد برای افزایش کارایی بخش اقتصادی جوامع استفاده شده است (رنانی، اصفهانی و صمدی، ۱۳۸۷). بسط و گسترش دقیق راهبردهای توسعه اقتصاد محلی در سطح شهرها هم برای مدیریت خوب شهری و هم برای کارایی اقتصادی ضروری و حیاتی است. اقتصاد محلی جایگزینی برای سیاست‌های بخشی و بالا-به-پایین سنتی در توسعه اقتصادی ارائه کرده و این فرصت را فراهم می‌کند تا شهرها کنترل و نظارتی بیشتر بر فرایند توسعه اقتصادی خود داشته باشند (شهرداری مشهد، مدیریت توسعه و پژوهش، ۱۳۹۰).

1. World Bank Group (2020)

2. Demaziere & Wilson

3. Zaaijer & Sara

4. Local Economic Development: LED

5. Decentralize

توسعه اقتصاد محلی غالباً به «افزایش در ظرفیت اقتصاد محلی برای ایجاد ثروت برای ساکنان محلی» تعریف می‌شود و تحقق بخشیدن به این امر نتیجه تلاش همه سازمان‌های ذی‌نفع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی حاضر در یک جامعه (محلی) است (لارنس و راجرسون^۱، ۲۰۱۸). از سویی، کتابخانه به‌عنوان مرکز اصلی اطلاعات و گنجینه دانش، به‌انحای مختلف و به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، نقشی بارز در انواع توسعه به‌ویژه توسعه صنعتی و اقتصادی دارد (نوروزی و کمالی، ۱۳۸۶). در قرن بیست‌ویکم نیز کتابخانه‌ها با تقاضاها و خواسته‌های جدیدی از سوی کاربران و به‌تبع آن با تلاش‌هایی جدید مواجه هستند. در این قرن، جامعه ارزش اطلاعات را به‌عنوان نیروی محرکه در توسعه اقتصادی و گسترش کسب‌وکارها ارزیابی می‌کند و نقش کتابخانه‌ها در ارتقای عملکرد جامعه در مقابل نقش‌های جدید و وسیع ارزیابی می‌شود. بر این اساس، کشورها به‌دنبال گسترش نقش آموزشی و مشاوره‌ای کتابخانه‌ها در رسیدن به توسعه عقلایی اقتصادی است. کتابخانه‌های عمومی به‌دلیل نقش واسطه‌ای و خدماتی خود پذیرای افرادی هستند که به‌خاطر فشار اقتصادی و جدا ماندن از بازار کار، به‌منظور افزایش مهارت‌های خود از طریق خودآموزی به کتابخانه‌های عمومی مراجعه می‌کنند و این کتابخانه‌ها در کنار ساختار سنتی که دارند مسئول آموزش افراد برای ادغام در بازار کار هستند. گزارش کمیسیون اطلاعات و کتابخانه‌ها در ۱۹۹۷ با عنوان «کتابخانه جدید: شبکه‌ای برای مردم آ» کارکردهای اصلی کتابخانه را تعریف و بر لزوم اطلاع‌رسانی به شهروندان و اهمیت حمایت از اقتصاد و تجارت پافشاری می‌کند.

بنا به آمار منتشر شده از سوی سازمان آمار ایران در بهار سال ۱۳۹۸، نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در نقاط شهری ایران ۳۷/۵۰ درصد بود، و مقایسه استان‌های مختلف نشان‌دهنده آن است که بیشترین مقدار این شاخص به استان کرمانشاه با ۲۱/۳۰ درصد مربوط بوده است. از طرف دیگر، نرخ بیکاری در جمعیت شهری ۱۰ ساله و بیشتر در سال ۱۳۹۴ برابر با ۱۲/۲۰ درصد بود که استان کرمانشاه دارای کمترین مقدار شاخص یعنی ۲۱/۳۰ درصد بوده است که نشان‌دهنده عمق فاجعه و وضعیت اقتصاد محلی و درصد بیکاران این استان است. فائق آمدن بر این مسئله نیازمند همکاری همه سازمان‌های ذی‌نفع از جمله کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه با دیگر سازمان‌ها و نهادهای فعال در حوزه اقتصاد محلی در قالب طرح ادغام شراکتی و اجتماعی سازمان‌ها با همدیگر است. برای مثال، کرمانشاه یکی از قطب‌های کشاورزی و دامپروری ایران است. اگر کشاورزان و دامپروران اطلاعات علمی دقیق و کاملی از روش‌های علمی کشاورزی و دامپروری داشته باشند، می‌توانند محصولاتی بیشتر و باکیفیت‌تر تولید کنند. سازمان جهاد کشاورزی می‌تواند این اطلاعات علمی را تهیه کند و در اختیار کتابخانه‌های عمومی استان بگذارد و وظیفه اشاعه و نشر آن نیز بر عهده کتابخانه‌های عمومی باشد. در بحث اشتغال مستقیم و غیرمستقیم نیز کتابخانه‌های عمومی بسیار مؤثر و سازنده هستند و نقشی قابل توجه در جامعه و اشتغال ایفا می‌کنند. بنابراین، پژوهش حاضر در صدد پاسخ به این پرسش است که نقش خدمات کتابخانه‌های عمومی (خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی، آموزشی و پژوهشی، مشاوره‌ای و مرجع و خدمات جنبی) در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چیست؟

پژوهش‌های اندکی در سطح ملی و بین‌المللی به بررسی نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی پرداخته‌اند. هیوز و باس^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی نقش کتابخانه‌های روستایی در توسعه و رونق اقتصادی جوامع روستایی پرداختند. این پژوهش که به‌روش نظر سنجی و پیمایشی انجام شد به بررسی نقش خدمات کتابخانه‌های عمومی در ایالت کلرادو آمریکا در حمایت از کسب‌وکارها پرداخت. یافته‌های این پژوهش نشان داد کتابخانه‌های روستایی می‌تواند با ارائه خدمات به مراجعان از جمله ارائه رایانه‌های عمومی، کتاب‌ها، دسترسی به اینترنت بی‌سیم به‌صورت رایگان، نامبر، کپی، چاپ و اسکن، دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی و کتاب‌های الکترونیکی، ایجاد کیوسک‌های اطلاعاتی، ارائه خدمات مشاوره و مرجع در خصوص کسب‌وکارهای کوچک با حضور متخصص موضوعی و تهیه منابع اطلاعاتی نقشی مؤثر در توسعه اقتصادی منطقه خود داشته باشد.

1. Lawrence & Rogerson

2. New library: The people's network. London: Library and Information Commission

3. Hughes & Boss

در پژوهشی دیگر، بیشاپ، مهرا و پارتی^۱ (۲۰۱۶) به بررسی نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه کسب و کارهای کوچک پرداختند. این پژوهش مطالعه‌ای موردی بوده که به بررسی و مطالعه یکی از کتابخانه‌های عمومی در ایالت تنسی پرداختند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی می‌تواند با ارائه خدمات به مراجعان مانند دسترسی به اینترنت، ارائه خدمات مشاوره و مرجع در زمینه کسب و کارهای کوچک با حضور متخصصان موضوعی، و تهیه منابع اطلاعاتی نقشی مؤثر در توسعه اقتصادی منطقه خود داشته باشد.

ثریا، مونیر و ثریا^۲ (۲۰۱۳) نیز به بررسی ارتباط بین کتابخانه‌های عمومی و توسعه اقتصادی کشور و کشف نقش کتابخانه‌های عمومی در زمینه توسعه اقتصادی پاکستان با استفاده از روش تحلیل محتوا و مطالعه موردی پرداختند. یافته‌های این پژوهش نشان داد کتابخانه‌های عمومی می‌توانند با ارائه خدمات اطلاعاتی بستر مناسبی برای حمایت از کسب و کارهای کوچک و کارآفرینی به وجود آورند. همچنین، آن‌ها می‌توانند با ارائه اطلاعات شغلی (مانند آموزش فنون مصاحبه شغلی و آماده‌سازی رزومه) به بیکاران و کسانی که در پی یافتن شغل هستند به پیدا کردن شغل کمک کنند. از دیگر یافته‌های این پژوهش می‌توان به کمک کتابخانه‌های عمومی به کارآفرینان و جامعه تجاری محلی از طریق تهیه کتاب‌شناسی و فهرست کتاب‌های مربوط به نحوه راه‌اندازی یک کسب و کار اشاره کرد.

روسک^۳ (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان «کتابخانه‌ها و اقتصاد محلی: همکاری برای رشد اقتصادی» به بررسی تأثیر نقش خدمات کتابخانه‌های عمومی بر اقتصاد محلی پرداخت. هدف از این پژوهش ارائه نوع جدیدی از خدمات که پشتیبان فعالیت‌های اقتصادی جامعه محلی باشند و همچنین بررسی این مسئله بود که چگونه یک کتابخانه عمومی چگونه می‌تواند عاملی فعال برای رشد اقتصادی باشد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که کتابخانه‌ها به ثبات و پایداری جامعه کمک می‌کنند، به سوادآموزی کودکان یاری می‌رسانند، بستر مناسبی برای پشتیبانی تخصصی از کسب و کارهای کوچک فراهم می‌آورند، و همچنین حامی اطلاعاتی خوبی برای مشاغل به‌منظور ارتقا و رشد هستند.

فریرا دوسانتوس^۴ (۲۰۰۹) به بررسی نقش کانونی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی با روش مطالعه موردی در چند کشور آمریکای لاتین پرداخته است. یافته‌های این پژوهش نشان داد کتابخانه‌های مورد مطالعه با ایجاد یک مرکز اطلاعاتی به صورت مجزا توانسته‌اند نیازهای اطلاعاتی شهروندان، شرکت‌های کوچک کسب و کار و کارآفرینان را در دسترسی به اطلاعات شغلی، تجاری و کسب و کار تا حدی تأمین کنند.

گلاس^۵ و دیگران (۲۰۰۰) در پژوهشی به بررسی نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی با کمک مؤسسه سیاست‌های عمومی و تحقیقات بازرگانی ایالت کانزاس پرداختند. آن‌ها به دنبال این بودند تا دریابند چگونه کتابخانه‌های عمومی می‌توانند در توسعه اقتصاد محلی خود نقشی داشته باشند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی آشکارا نقشی مهم در ارائه منابع و خدمات اطلاعاتی به جامعه کسب و کار محلی دارند.

در جستجوی پیشینه‌های مرتبط با پژوهش حاضر در داخل کشور، پژوهشی که به‌طور خاص به این موضوع پرداخته باشد به جز دو مورد یافت نشد که در ادامه به آن‌ها پرداخته خواهد شد.

عطائی ظاهر و دیگران (۱۴۰۰) در پژوهشی با هدف امکان‌سنجی خدمات مؤثر بر توسعه اقتصادی در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد نشان دادند در کل، از نظر کتابداران، امکان و ضرورت ارائه خدمات مؤثر بر توسعه اقتصادی (شامل خدمات سوادآموزی، آموزش و توسعه مهارت‌های سرمایه‌انسانی، اطلاع‌رسانی، مشاوره‌ای و مرجع و فعالیت‌های مطالعاتی کتابخانه) در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد بیش از حد متوسط بوده است. همچنین، وضعیت زیرساخت‌های فضا و تجهیزات، و امکانات مرتبط با کتابداری و اطلاع‌رسانی به‌منظور ارائه خدمات مؤثر بر

1. Bishop, Mehra & Partee

2. Soroya, Munir, & Soroya

3. Rusk & Cummings

4. Ferreira dos Santos

5. Glass et al.

توسعه اقتصادی در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد بیش از حد متوسط و وضعیت زیرساخت‌های نیروی انسانی و بودجه کمتر از حد متوسط ارزیابی شد.

سیدی (۱۳۹۰) هم در پژوهشی به امکان‌سنجی نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه و ترویج کارآفرینی در قالب خدمات (آموزشی، اطلاع‌رسانی، پژوهشی، مشاوره‌ای و مرجع) در توسعه و ترویج کارآفرینی در استان اصفهان پرداخته بود. یافته‌های او نشان داد امکان ارائه خدمات در وضعیت موجود بسیار کم و امکان ارائه خدمات در وضعیت مطلوب در سطح میانگین و بالاتر از میانگین است.

در پژوهش‌های پیشین که در مورد تأثیر کتابخانه‌های بر توسعه اقتصاد محلی در داخل و خارج از کشور انجام شده است بیشتر تأکید پژوهش‌ها بر موضوع کارآفرینی و حمایت از کسب و کارهای محلی بوده است، اما در پژوهش حاضر علاوه بر تأثیر نقش کتابخانه‌های عمومی بر موضوع کسب و کارها و کارآفرینی به دیگر شاخص‌های مؤثر بر توسعه اقتصاد محلی یعنی آموزش نیروی انسانی و نیروی کار و همچنین نقش گردشگری فرهنگی نیز پرداخته شده است. همچنین، تأثیر این شاخص‌ها بر توسعه اقتصاد محلی با استفاده از خدمات کتابخانه‌های عمومی بررسی شده است. به طور کلی، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به چهار سؤال زیر است:

۱. سطح ارائه خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟
۲. سطح ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟
۳. سطح ارائه خدمات مشاوره‌ای و مرجع کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟
۴. سطح ارائه خدمات جنبی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، با توجه به ماهیت مسئله پژوهش و جامعه آماری آن، به روش پیمایشی انجام شده و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری پژوهش شامل کتابداران کتابخانه‌های عمومی تحت پوشش نهاد کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه است که تعداد آن‌ها ۱۹۴ نفر است. به منظور تعیین حجم نمونه، از فرمول نمونه‌گیری کوکران استفاده شد. از آنجا که تعداد کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان ۱۹۴ نفر بود، با توجه به مقدار فرمول کوکران، حجم نمونه ۱۲۶ نفر تعیین شد. بر این اساس، ۱۲۶ پرسش‌نامه از طریق مراجعه حضوری و ارسال از طریق رایانامه در اختیار کتابداران استان کرمانشاه قرار گرفت و در نهایت، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

با مطالعه اسنادی (کتابخانه‌ای) پایان‌نامه‌ها و مقاله‌های پژوهشی داخلی و خارجی با موضوع توسعه اقتصاد محلی، مؤلفه‌هایی که هم در توسعه اقتصاد محلی تأثیرگذار بودند و هم امکان ارائه خدمات و فعالیت برای کتابخانه‌های عمومی وجود داشت استخراج شدند. در نهایت، سیاهه‌ای شامل ۱۰۰ مؤلفه در قالب سه شاخص کسب و کارهای کوچک و کارآفرینی، آموزش نیروی انسانی، و نیروی کار (از طریق فراهم‌آوری منابع اطلاعاتی و گردشگری فرهنگی) از مطالعه متون به دست آمد. این ۱۰۰ مؤلفه استخراج شده در اختیار استادان و متخصصان هر دو حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و اقتصاد قرار گرفت و بنا بر نظر آنان، تعداد ۶۶ مؤلفه از میان ۱۰۰ مؤلفه انتخاب و نهایی شدند. سپس، برای اینکه میزان قابلیت اجرایی مؤلفه‌های مزبور در دو وضعیت موجود و مطلوب سنجیده شود، این مؤلفه‌ها به صورت پرسش‌نامه‌ای در اختیار کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه قرار گرفت و از آنان خواسته شد علاوه بر پاسخ‌گویی، دیدگاه و نظر خود را درباره مؤلفه‌های پرسش‌نامه بنویسند. لازم به ذکر است که منظور از وضعیت موجود، شرایط و وضعیت فعلی کتابخانه‌های عمومی از لحاظ نیروی انسانی امکانات و تجهیزات است، و منظور از وضعیت مطلوب، شرایطی است که فضا، امکانات، منابع انسانی و مالی کافی برای

انجام امور به کتابخانه‌های عمومی اختصاص داده شود. بعد از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌های اولیه از میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی و اعمال نظرات کتابداران و متخصصان علم اطلاعات روی گویه‌ها، پرسش‌نامه اصلی تدوین شد. برای سنجش روایی این پرسش‌نامه، از روایی صوری و محتوایی استفاده شده است. روایی محتوا به نظر و قضاوت داوران بستگی دارد. به همین دلیل، پرسش‌نامه برای سنجش روایی، پس از طراحی، در اختیار استادان و متخصصان حوزه علم اطلاعات و کتابداران کتابخانه‌های عمومی قرار گرفت و از آنان خواسته شد تا نظرات خود را درباره مؤلفه‌های پرسش‌نامه اعلام کنند. پس از جمع‌آوری نظرات متخصصان و کتابداران و اعمال نظرات آنها برای رفع مشکلات پرسش‌نامه و بهبود آن، پرسش‌نامه نهایی شامل ۶۶ گویه تنظیم شد. برای تعیین پایایی پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ و نرم‌افزار اسپاس اس استفاده شد. هرچه مقدار ضریب آلفا به عدد ۱ نزدیک‌تر باشد، پایایی و اعتبار پرسش‌نامه بالاتر است. بر اساس مقادیر آلفای کرونباخ مندرج در جدول ۱، پایایی پرسش‌نامه مطلوب و پرسش‌نامه دارای اعتبار بالا و پایاست. مقادیر ضریب آلفای کرونباخ برای همه موارد بالاتر از ۰/۸ است و این امر نشان‌دهنده تأیید شدن پایایی اقلام‌های مورد ارزیابی است.

جدول ۱. آزمون پایایی پرسش‌نامه به تفکیک مؤلفه‌ها

متغیر و مؤلفه	تعداد	آلفای کرونباخ
خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (موجود)	۱۹	۰/۹۵۹
خدمات آموزشی و پژوهشی (موجود)	۲۳	۰/۹۵۹
خدمات مشاوره‌ای و مرجع (موجود)	۱۲	۰/۹۰۸
خدمات جنبی (موجود)	۱۲	۰/۹۰۵
خدمات کتابخانه‌های عمومی (موجود)	۶۶	۰/۹۴۹
خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (مطلوب)	۱۹	۰/۹۴۰
خدمات آموزشی و پژوهشی (مطلوب)	۲۳	۰/۹۳۵
خدمات مشاوره‌ای و مرجع (مطلوب)	۱۲	۰/۹۰۱
خدمات جنبی (مطلوب)	۱۲	۰/۸۸۳
خدمات کتابخانه‌های عمومی (مطلوب)	۶۶	۰/۹۳۰

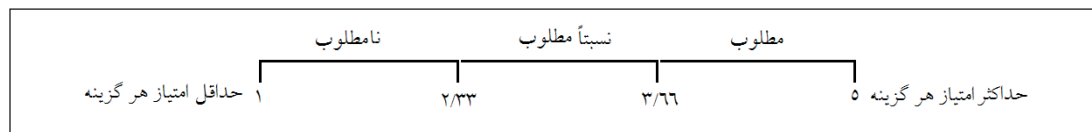
به منظور تجزیه و تحلیل کمی نتایج حاصل از پرسش‌نامه، از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل و نمره‌گذاری پرسش‌نامه پژوهش و مؤلفه‌های آن و تبدیل پاسخ‌های کیفی به مقادیر کمی، از روش وزن‌دهی استفاده می‌شود؛ روش وزن‌دهی بدین صورت است که با محاسبه میانگین مربوط به هر سؤال، امتیاز هر یک از سؤالات مشخص می‌شود. با تعیین فراوانی پاسخ‌های مربوط به هر کدام از گزینه‌ها و تعیین امتیاز مربوط به هر گزینه (اصلاً = ۱، خیلی کم = ۲، کم = ۳، متوسط = ۴، زیاد = ۵) بر اساس فرمول زیر، امتیاز هر کدام از سؤالات مشخص می‌شود.

$$\text{مجموع (ارزش عددی (وزن) هر گزینه سوال مربوط به نشانگر} \times \text{فراوانی مربوط به آن)} \\ \text{= امتیاز نشانگر} \\ \text{تعداد کل پاسخ‌دهندگان به سوال مورد نظر}$$

برای قضاوت در مورد مطلوبیت متغیرهای پژوهش و مطلوبیت هر کدام از مؤلفه‌های آنها، از طیف استاندارد

ارزیابی لیکرت پنج گزینه‌ای استفاده شد. اگر میانگین مؤلفه‌های مورد نظر بین ۱ تا ۲/۳۳ باشد وضعیت نامطلوب، و اگر بین ۲/۳۳ تا ۳/۶۶ باشد وضعیت نسبتاً مطلوب و اگر بین ۳/۶۶ تا ۵ باشد، وضعیت مؤلفه‌های مورد بررسی مطلوب ارزیابی می‌شود. نمودار زیر طیف مطلوبیت را نشان می‌دهد.

طیف سطح مطلوبیت در مقیاس لیکرت پنج‌ارزشی

یافته‌های پژوهش

پرسش ۱. سطح ارائه خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟ در جدول ۱، میانگین و انحراف استاندارد ۱۹ گویه مؤلفه خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی نشان داده شده است. هریک از گویه‌ها در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت (اصلاً=۱، خیلی کم=۲، کم=۳، متوسط=۴ و زیاد=۵) سنجیده شدند.

جدول ۱. اطلاعات توصیفی خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی

گویه و مؤلفه	موجود			مطلوب	
	میانگین	انحراف استاندارد	سطح مطلوبیت	میانگین	انحراف استاندارد
اطلاع‌رسانی در خصوص طرح‌های درآمدزا و فعالیت‌های خوداشتغالی، تسهیلات اعتباری	۲/۵	۱/۳۶	نسبتاً مطلوب	۳/۸۳	۰/۹۰
اطلاع‌رسانی درباره آگهی‌های استخدامی از طریق تابلوی اعلانات کتابخانه، وبگاه و شبکه‌های اجتماعی کتابخانه	۲/۷۹	۱/۳۱	نسبتاً مطلوب	۳/۸۹	۰/۹۹
اطلاع‌رسانی در خصوص سمینارها و جشنواره‌های کارآفرینی	۲/۷۹	۱/۲۶	نسبتاً مطلوب	۳/۸۴	۱/۰۷
فراهم‌آوری و ارائه خلاصه مقاله‌های علمی و پژوهشی در خصوص کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک	۲/۵۶	۱/۳	نسبتاً مطلوب	۳/۹۰	۱/۰۸
فراهم‌آوری و ارائه گاهنامه‌ها و خبرنامه‌های مربوط به کسب و کارهای محلی	۲/۵۲	۱/۲۱	نسبتاً مطلوب	۳/۸۳	۱/۰۸
ارائه زندگی‌نامه افراد کارآفرین مانند (کسب و کار در اندیشه)	۲/۶۹	۱/۲	نسبتاً مطلوب	۳/۷۵	۱/۰۴
شناسایی یا ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی در زمینه کسب و کار مانند (ابسکو و تامسون گیل)	۲/۲۱	۱/۲۱	نامطلوب	۳/۶۰	۱/۰۷
ارائه خدمات اشاعه‌گزینی اطلاعات (ارائه جدیدترین اطلاعات در زمینه گردشگری، کارآفرینی)	۲/۵۳	۱/۲۷	نسبتاً مطلوب	۳/۶۷	۱/۰۵

مطلوب			موجود			گویه و مؤلفه
مطلوبیت سطح	انحراف استاندارد	میانگین	مطلوبیت سطح	انحراف استاندارد	میانگین	
مطلوب	۱/۱۱	۳/۸۹	نسبتاً مطلوب	۱/۲۹	۲/۷۱	شناسایی و معرفی جاذبه‌های گردشگری روستایی (مانند جاذبه‌های زیست‌محیطی و کشاورزی، غذاهای محلی و نوشیدنی) به منظور ترویج ظرفیت‌های گردشگری
مطلوب	۱/۲۱	۳/۷۶	نسبتاً مطلوب	۱/۱۳	۲/۷	شناسایی و معرفی جاذبه‌ها و اماکن تاریخی (مانند بناهای مذهبی، معابد، و مراکز باستانی) به منظور ترویج ظرفیت‌های گردشگری
نسبتاً مطلوب	۱/۱۲	۳/۶۳	نسبتاً مطلوب	۱/۱۳	۲/۵۷	شناسایی و معرفی ظرفیت‌های هنری شهر (مانند رویدادهای هنری شهر، تئاترها و کنسرت‌ها) به منظور ترویج ظرفیت‌های گردشگری
مطلوب	۱/۲۱	۳/۷۴	نسبتاً مطلوب	۱/۲۲	۲/۵۸	شناسایی و معرفی موزه‌ها (مردم‌شناسی، خط، کتابت) به منظور ترویج ظرفیت‌های گردشگری
مطلوب	۱/۱۹	۳/۶۷	نسبتاً مطلوب	۱/۲۵	۲/۵۷	شناسایی و معرفی جاذبه‌های گردشگری قومی (مانند آداب و رسوم، رقص‌ها، جشن‌ها) به منظور ترویج ظرفیت‌های گردشگری
مطلوب	۱/۲۹	۳/۶۸	نسبتاً مطلوب	۱/۲۹	۲/۵۷	شناسایی و معرفی صنایع دستی (مانند گلیم، قالی، جاجیم و ابزار آلات آهنی) به منظور ترویج ظرفیت‌های گردشگری
نسبتاً مطلوب	۱/۱۳	۳/۴۸	نامطلوب	۱/۲۰	۲/۱۷	ایجاد کیوسک‌های اطلاعاتی در داخل کتابخانه با موضوع مالی و تجاری
نسبتاً مطلوب	۱/۱۹	۳/۵	نسبتاً مطلوب	۱/۲۵	۲/۵۱	فراهم‌آوری و اشاعه اطلاعات گزیده در خصوص معرفی جاذبه‌های گردشگری تاریخی
مطلوب	۱/۱۰	۳/۶۹	نسبتاً مطلوب	۱/۱۹	۲/۳۳	ایجاد خبرنامه یا ماهنامه الکترونیکی در زمینه ارائه اطلاعات مالی و دسترسی به اطلاعات شغلی و کار
نسبتاً مطلوب	۱/۲۲	۳/۶۱	نسبتاً مطلوب	۱/۲۲	۲/۶۰	ارائه نشریات و روزنامه‌های مالی برای افزایش اطلاعات کاربران در موضوع اقتصادی و کارآفرینی
مطلوب	۱/۱۸	۳/۷۲	نسبتاً مطلوب	۱/۳۱	۲/۵۷	تهیه و ارائه کتاب‌شناسی به مراجعان با موضوع گردشگری فرهنگی
مطلوب	۰/۷۷۹	۳/۷۱	نسبتاً مطلوب	۰/۹۴۸	۲/۵۵	خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی

همان‌طور که اطلاعات جدول ۱ نشان می‌دهد، همه گویه‌های خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (وضع موجود) به‌جز گویه «ایجاد کیوسک‌های اطلاعاتی در داخل کتابخانه با موضوع مالی و تجاری» در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارند. همچنین، وضعیت گویه‌های خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (وضع مطلوب) در سطح مطلوب و نسبتاً مطلوب قرار دارند.

پرسش ۲. سطح ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه

از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟
مؤلفه خدمات مشاوره‌ای و مرجع از ۲۳ گویه تشکیل شده، و میانگین و انحراف استاندارد این مؤلفه به همراه
گویه‌های آن در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. اطلاعات توصیفی خدمات آموزشی و پژوهشی

گویه و مؤلفه	موجود		مطلوب	
	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
برگزاری دوره‌های مهارت‌آموزی و آموزش ضمن خدمت به شاغلین	۲/۸۵	۱/۳۹	۳/۷۲	۱/۳۱
پشتیبانی از برنامه‌های آژانس‌های کسب و کار	۲/۲۵	۱/۱۶	۳/۴۴	۱/۱۲
آموزش رزومه‌نویسی برای افراد جویای شغل و حرفه	۲/۲۵	۱/۱۲	۳/۷۶	۱/۰۹
حمایت از آموزش فردی و خودآموزی و نیز آموزش رسمی با استفاده از منابع اطلاعاتی	۲/۶۳	۱/۳	۳/۷۹	۰/۹۸
برگزاری برنامه‌های آموزشی برای پرکردن شکاف اطلاعاتی افراد کارآفرین در خصوص راه‌اندازی یک کسب و کار کوچک	۲/۳۳	۱/۳۵	۳/۹۰	۱/۰۶
کمک به تقویت نگرش علمی و اتخاذ روش علمی در حل مسائل به افراد	۲/۶۸	۱/۱۷	۳/۸۵	۱/۰۷
ارائه منابع آموزشی و کمک آموزشی برای یادگیری مستقل از محیط آموزش رسمی	۲/۸۴	۱/۱۲	۳/۹۶	۱/۰۵
آموزش هنجارهای اجتماعی که موجب تقویت اعتماد و پایبندی به تعهدات در افرادی شود	۲/۷۶	۱/۳۱	۳/۸۷	۱/۰۳
ارائه اطلاعات آموزشی برای برگزاری سمینارها و کارگاه‌ها برای کارآفرینان و جامعه کسب و کار	۲/۴	۱/۱۹	۳/۶۵	۱/۱۱
آموزش فنون و روش‌های مصاحبه شغلی برای افراد جویای کار و حرفه	۲/۲۱	۱/۲۴	۳/۷۸	۱/۰۵
برگزاری دوره‌های آموزشی بازاریابی و خدمات مشتری مدار	۲/۴۲	۱/۲۷	۳/۹۷	۱/۰۱
برگزاری کارگاه‌های آموزش مهارت‌های ارتباطی	۲/۵۴	۱/۲۳	۳/۸۰	۱/۱۴
تهیه و تدوین بروشورهای آموزشی در حوزه کسب و کارهای کوچک و خانگی	۲/۴۲	۱/۲۸	۳/۶۱	۱/۲۶
برگزاری جلسات قصه‌گویی (به منظور افزایش خلاقیت در کودکان)	۳/۱۹	۱/۴۲	۴/۲۵	۰/۸۸۵

مطلوب			موجود			گویه و مؤلفه
مطلوبیت سطح	انحراف استاندارد	میانگین	مطلوبیت سطح	انحراف استاندارد	میانگین	
مطلوب	۱/۰۸	۳/۹۸	نسبتاً مطلوب	۱/۴	۲/۶۲	برگزاری برنامه‌های آموزشی زبان دوم برای نوجوانان و بزرگسالان
مطلوب	۱/۰۴	۳/۸۶	نسبتاً مطلوب	۱/۳۳	۲/۴	شناسایی مشاغل و دورنمای استخدامی آن‌ها به منظور اطلاع‌رسانی به افراد جویای شغل و حرفه
مطلوب	۱	۳/۹۰	نسبتاً مطلوب	۱/۳۶	۲/۵۱	برگزاری کلاس‌های مهارت زندگی مانند افزایش اعتماد به نفس و خلاقیت
مطلوب	۱/۰۳	۳/۹۴	نسبتاً مطلوب	۱/۳۶	۲/۶۷	برگزاری کلاس‌های سواد اطلاعاتی (کلاس‌هایی مانند آموزش مهارت‌های تفکر خلاق و تفکر انتقادی و کار بارایانه) به منظور کمک به افراد در راستای ایجاد کسب و کار و بهبود مهارت‌های شغلی
مطلوب	۱/۰۳	۳/۷۹	نسبتاً مطلوب	۱/۲۳	۲/۳۶	برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه راه‌اندازی کسب و کارهای کوچک و خانگی (مخصوص زنان خانه‌دار)
مطلوب	۱/۱۲	۳/۷۵	نامطلوب	۱/۳	۲/۲۷	برگزاری کارگاه چگونگی روش تهیه و نوشتن برنامه و طرح کسب و کار و جذب سرمایه برای راه‌اندازی کسب و کارها (با کمک متخصصان حوزه کارآفرینی و کارآفرینان برتر)
نسبتاً مطلوب	۱/۲	۳/۵۸	نسبتاً مطلوب	۱/۲۵	۲/۳۸	برگزاری برنامه‌های بازدید از مشاغل برای کودکان و نوجوانان
نسبتاً مطلوب	۱/۲۱	۳/۶۳	نامطلوب	۱/۱۹	۲/۰۷	کمک به فرایند تحقیق و توسعه شرکت‌های تجاری و کسب و کارهای کوچک
نسبتاً مطلوب	۱/۱۹	۳/۴۶	نامطلوب	۱/۲۳	۲/۰۲	آشنا کردن افراد با تقسیم کار در جامعه
مطلوب	۰/۷۰۴	۳/۷۹	نسبتاً مطلوب	۰/۹۲۴	۲/۴۸	خدمات آموزشی و پژوهشی

همان‌طور که اطلاعات جدول ۲ نشان می‌دهد، همه گویه‌های خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (وضع موجود) که مربوط به کسب و کار است (مانند «پشتیبانی از برنامه‌های آژانس‌های کسب و کار»، «آموزش رزومه‌نویسی برای افراد جویای شغل و حرفه»، «برگزاری کارگاه چگونگی روش تهیه و نوشتن برنامه»، «طرح کسب و کار و جذب سرمایه برای راه‌اندازی کسب و کارها»، «کمک به فرایند تحقیق و توسعه شرکت‌های تجاری و کسب و کارهای کوچک» و «آشنا کردن افراد با تقسیم کار در جامعه») در سطح نامطلوب و سایر گویه‌ها به همراه مؤلفه خدمات اطلاعاتی و پژوهشی (وضع موجود) در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارند. همچنین، وضعیت گویه‌های خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (وضع مطلوب) در سطح مطلوب و نسبتاً مطلوب قرار دارند.

پرسش ۳. سطح خدمات مشاوره‌ای و مرجع کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از

نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟ مؤلفه خدمات مشاوره‌ای و مرجع شامل ۱۲ گویه است. در جدول ۳، میانگین و انحراف استاندارد این مؤلفه به همراه گویه‌های آن نشان داده شده است.

جدول ۳. اطلاعات توصیفی خدمات مشاوره‌ای و مرجع

متغیر و بُعد	موجود		مطلوب	
	میانگین	انحراف استاندارد	وضعیت	میانگین
دادن مشاوره اطلاعاتی به سایر سازمان‌هایی که در زمینه کار آفرینی و کسب و کار فعالیت می‌کنند (مانند اتاق‌های بازرگانی و مراکز توسعه شهری)	۱/۹۴	۱/۸۵	نامطلوب	۳/۴
ایجاد انگیزش و مشاوره برای افزایش اعتماد به نفس شغلی و تشویق افراد برای ورود به بازار کار	۲/۴	۱/۱۷	نسبتاً مطلوب	۳/۷۵
هدایت افراد به منابع صحیح و مناسب اطلاعاتی در خصوص توسعه کسب و کارهای کوچک	۲/۶۷	۱/۱۷	نسبتاً مطلوب	۳/۸۳
پاسخ‌گویی به سؤالات افراد در حوزه حرفه و شغل	۲/۸	۱/۱۹	نسبتاً مطلوب	۳/۹۵
انجام کارهای مشاوره اطلاعاتی در پروژه‌های اقتصادی (بازرگانی، تولیدی و تجاری)	۲/۱۷	۱/۱۴	نامطلوب	۳/۶۲
خدمات مشاوره شغلی به افراد جویای کار در هنگام ورود به بازار کار	۲/۲۶	۱/۲	نامطلوب	۳/۶۶
خدمات ارجاعی کاربران به سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با کارایی (مانند اداره امور رفاه و تأمین اجتماعی)	۲/۲۷	۱/۲	نامطلوب	۳/۵۴
معرفی کارآفرینان، متخصصان و مشاوران کسب و کارها به افراد علاقه‌مند	۲/۲	۱/۲۲	نامطلوب	۳/۶۲
ارائه خدمات مرجع سنتی در زمینه کسب و کار	۲/۳۹	۱/۱۵	نسبتاً مطلوب	۳/۵۶
برگزاری نشست‌ها و جلسات پرسش و پاسخ بامتخصصان و مشاوران در کسب و کارها	۲/۳۳	۱/۱۵	نسبتاً مطلوب	۳/۵۲
ارائه خدمات مرجع الکترونیکی (از طریق ایمیل، چت، تلفن) در زمینه کسب و کار	۲/۱۲	۱/۰۶	نامطلوب	۳/۷۲
پاسخ‌گویی به سؤالات افراد در حوزه بازرگانی و تجارت	۲/۰۱	۱/۱	نامطلوب	۳/۳۸
خدمات مشاوره‌ای و مرجع	۲/۲۹	۰/۸۱۸	نامطلوب	۳/۶۳

جدول ۳ نشان می‌دهد که بیشتر گویه‌های خدمات مشاوره‌ای و مرجع (وضع موجود) در وضعیتی نامطلوب هستند و گویه‌های خدمات مشاوره‌ای و مرجع (وضع مطلوب) در وضعیتی نسبتاً مطلوب و مطلوب قرار دارند.

پرسش ۴. سطح خدمات جنبی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی استان کرمانشاه از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در دو حالت موجود و مطلوب چگونه است؟ مؤلفه خدمات جنبی شامل ۱۲ گویه است. در جدول ۴، میانگین و انحراف استاندارد این مؤلفه به همراه گویه‌های آن نشان داده شده است.

جدول ۴. اطلاعات توصیفی خدمات جنبی

مطلوب		موجود			متغیر و بُعد	
سطح مطلوبیت	انحراف استاندارد	میانگین	سطح مطلوبیت	انحراف استاندارد		میانگین
مطلوب	۰/۹۵۴	۴/۲۵	نسبتاً مطلوب	۱/۲۳	۳/۴۹	برگزاری جلسات قصه‌گویی و کتاب‌خوانی با موضوع افزایش انگیزه برای موفقیت
مطلوب	۱	۴/۰۶	نسبتاً مطلوب	۱/۲۵	۳/۱۵	در اختیار گذاشتن فضا و امکانات و امکان رزرو سالن‌ها (در صورت موجود بودن) برای برگزاری جلسات کارآفرینان
مطلوب	۱/۱۸	۳/۷	نسبتاً مطلوب	۱/۲۴	۲/۵۲	برگزاری برنامه‌های سوادآموزی و آموزش ضمن خدمت در محل کار برای افراد شاغل
مطلوب	۱/۰۷	۳/۷۵	نسبتاً مطلوب	۱/۲۵	۲/۴۲	برگزاری دوره‌های آموزشی کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک با حضور متخصصان این حوزه در کتابخانه
مطلوب	۱/۰۵	۴/۱۳	نسبتاً مطلوب	۱/۲۴	۳/۳۰	آموزش جست‌وجو در اینترنت در کتابخانه
مطلوب	۱/۱۳	۳/۶۷	نسبتاً مطلوب	۱/۳۱	۲/۵	برگزاری همایش‌ها و نشست‌ها با موضوع بازرگانی، تجارت و کارآفرینی
مطلوب	۱/۱۲	۳/۹۰	نسبتاً مطلوب	۱/۴۱	۲/۹۵	برگزاری نمایشگاه کتاب یا اجرای برنامه‌های معرفی کتاب با موضوع اقتصاد محلی
مطلوب	۱/۰۷	۳/۹۱	نسبتاً مطلوب	۱/۳	۲/۶۳	برگزاری نشست‌هایی به منظور توجیه ضرورت آموزش و افزایش مهارت‌های کارآفرینی در کودکان
مطلوب	۱/۰۸	۳/۹۴	نسبتاً مطلوب	۱/۲۵	۲/۶۰	برگزاری کارگاه‌هایی برای آموزش افراد خلاق
مطلوب	۱/۱۳	۳/۹۵	نسبتاً مطلوب	۱/۳۴	۳/۰۲	برقراری ارتباط با مدارس و بهینه‌سازی منابع کتابخانه‌های مدارس
مطلوب	۰/۹۸	۴/۰۷	نسبتاً مطلوب	۱/۲۸	۳/۲۰	برگزاری دوره‌هایی با هدف ایجاد عادت مطالعه در افراد (باشگاه مطالعه)
مطلوب	۱/۲۸	۳/۷۹	نسبتاً مطلوب	۱/۴۶	۲/۹۴	برگزاری مسابقات کتاب‌خوانی با رویکرد کارآفرینانه
مطلوب	۰/۷۲۳	۳/۹۲	نسبتاً مطلوب	۰/۹۱۱	۲/۸۹	خدمات جنبی

جدول ۴ نشان می‌دهد که ۱۲ گویه خدمات جنبی (وضع موجود) در وضعیت نسبتاً مطلوب و همه گویه‌های خدمات جنبی (وضع مطلوب) در وضعیت مطلوبی قرار دارند. جدول ۵ نیز وضعیت مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌های عمومی را نشان می‌دهد.

جدول ۵. بررسی وضعیت مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌های عمومی

مؤلفه	وضعیت
خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (موجود)	نسبتاً مطلوب
خدمات آموزشی و پژوهشی (موجود)	نسبتاً مطلوب
خدمات مشاوره‌ای و مرجع (موجود)	نامطلوب
خدمات جنبی (موجود)	نسبتاً مطلوب
خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی (مطلوب)	مطلوب
خدمات آموزشی و پژوهشی (مطلوب)	مطلوب
خدمات مشاوره‌ای و مرجع (مطلوب)	نسبتاً مطلوب
خدمات جنبی (مطلوب)	مطلوب

جدول ۶ رتبه‌بندی مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی را نشان می‌دهد. برای رتبه‌بندی خدمات کتابخانه‌های عمومی (وضع موجود و مطلوب)، از آزمون فریدمن استفاده شده است.

جدول ۶. آزمون فریدمن جهت بررسی معناداری رتبه‌بندی مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌های عمومی (وضع موجود و مطلوب)

وضعیت	تعداد	آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معناداری
موجود	۱۲۶	۴۲/۴۷۹	۳	۰/۰۰۰
مطلوب	۱۲۵	۱۶/۳۶۸	۳	۰/۰۰۱

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، عدد مربوط به سطح معناداری آزمون رتبه‌بندی فریدمن کمتر از سطح خطای قابل پذیرش است. بنابراین، مشخص می‌شود که با احتمال ۹۵ درصد رتبه‌بندی بین گویه‌ها معنادار است.

جدول ۷. میانگین رتبه گویه‌های خدمات در (وضع موجود و مطلوب)

مؤلفه	موجود		مطلوب	
	میانگین رتبه	رتبه	میانگین رتبه	رتبه
خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی	۲/۵۹	۲	۲/۳۴	۳
خدمات آموزشی و پژوهشی	۲/۳۲	۳	۲/۵۴	۲
خدمات مشاوره‌ای و مرجع	۲/۰۴	۴	۲/۲۶	۴
خدمات جنبی	۳/۰۵	۱	۲/۸۶	۱

جدول ۷ نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد (وضع موجود)، خدمات جنبی رتبه اول، خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی رتبه دوم، خدمات آموزشی و پژوهشی رتبه سوم و خدمات مشاوره‌ای و مرجع رتبه چهارم را دارا هستند. همچنین، در میان مؤلفه‌های خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد (وضع مطلوب)، خدمات جنبی در رتبه اول، خدمات آموزشی و پژوهشی در رتبه دوم، خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی در رتبه سوم، و خدمات مشاوره‌ای و مرجع در رتبه چهارم قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

اگرچه مرور پیشینه‌ها نشان می‌دهد پرداختن به موضوع اقتصاد، کارآفرینی، کسب و کارهای کوچک و فراهم‌آوری اطلاعات تجاری برای شرکت‌های خصوصی و دولتی از سوی کتابخانه‌های عمومی در آمریکای شمالی، اروپا، آسیا و حتی کشورهای آفریقایی دارای سابقه طولانی است، تاکنون پژوهش جامع و کاملی در ایران در خصوص نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصادی به‌ویژه توسعه اقتصاد محلی صورت نگرفته است. از این رو، در این پژوهش به تحلیل موضوع توسعه اقتصادی از دیدگاه کتابخانه‌های عمومی پرداخته شد. بر اساس یافته‌های پژوهش و در شرایط موجود از دیدگاه کتابداران سطح ارائه خدمات، اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی، آموزشی و پژوهشی و جنبی در سطح نسبتاً مطلوب است و همچنین سطح خدمات مشاوره‌ای و مرجع در شرایط موجود در سطح نامطلوبی قرار دارد. از سوی دیگر، در شرایط مطلوب، سطح ارائه خدمات در هر چهار نوع خدمت مطلوب و نسبتاً مطلوب است. بنابراین، به‌طور کلی در بررسی پرسش اصلی پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که در هیچ‌کدام از خدمات مطرح‌شده، امکان ارائه خدمات در شرایط (موجود و مطلوب) برابر نیست. در واقع، بر اساس یافته‌ها بهبود شرایط، تأثیر کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی مساعد می‌شود. البته، از دلایلی که به نظر می‌رسد در پایین بودن نقش خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی شرایط (موجود) تأثیرگذار باشد، این است که خدمات مشاوره‌ای و مرجع، آموزشی و پژوهشی و اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی جایگاهی مناسب در کتابخانه‌های عمومی به دست نیاورده است، و این امر می‌تواند نتیجه نگرش خاص کتابداران به خدمات کتابخانه‌های عمومی یا سیاست‌های کلی کتابخانه‌های عمومی باشد. برای مثال، فعالیت‌هایی مانند ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی برای سازمان‌ها و مراکز تخصصی و ارتباط با این سازمان‌ها در قالب فعالیت‌های اصلی کتابخانه‌ها است که هنوز تعریفی نشده است و مفهومی ندارد. به‌علاوه، اجرایی شدن این فعالیت‌ها در موضوع توسعه و رشد اقتصادی و اهمیت و نقشی که کتابخانه‌های عمومی می‌توانند در آن داشته باشند برای بسیاری از سیاست‌گذاران و کتابداران مبهم است و این خود می‌تواند عاملی برای کم‌رنگ شدن این نوع خدمات و فعالیت‌ها باشد. بنابراین، چون این فعالیت‌ها در حیطه کتابخانه‌های عمومی تعریف نشده و متناسب با اهداف و وظایف تعیین شده آن‌ها نیست، امکان ارائه این خدمات در شرایط کنونی در سطح پایین و نسبتاً مطلوب است.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد سطح ارائه خدمات کتابخانه‌های عمومی (اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی، آموزشی و پژوهشی و جنبی) در شرایط موجود در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد و خدمات مشاوره‌ای و مرجع در شرایط موجود نامطلوب است. از سوی دیگر، در شرایط مطلوب، سطح ارائه این خدمات (اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی، آموزشی و پژوهشی، مشاوره‌ای و مرجع و جنبی) در سطح مطلوب و نسبتاً مطلوب قرار دارد. همچنین، رتبه‌بندی خدمات نشان داد در شرایط موجود به‌ترتیب خدمات جنبی، اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی، آموزشی و پژوهشی و مشاوره‌ای و مرجع در رتبه‌های اول تا چهارم قرار می‌گیرند و در طرف مقابل نیز در شرایط مطلوب به‌ترتیب خدمات جنبی، آموزشی و پژوهشی، اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی و مشاوره‌ای و مرجع در رتبه‌های اول تا چهارم قرار می‌گیرند. بنابراین، در مقایسه هر کدام از خدمات در شرایط موجود و مطلوب در همه موارد خدمات با هم متفاوت بوده‌اند. پژوهش‌های پیشین معرفی شده در قسمت پیشینه‌ها هر یک بخشی از این نتایج را تأیید می‌کنند.

کتابخانه عمومی می‌تواند با سایر سازمان‌های جامعه مانند مدارس، مؤسسات فرهنگی مانند موزه‌ها، نمایشگاه‌های هنری و آرشیوها، اتاق‌های بازرگانی و هیئت تجاری ارتباط رسمی برقرار کند. این روابط باید

برای هماهنگ کردن منابع و تلاش طرفین بوده و به بهتر شدن و بهبود خدمات برای جامعه منجر شود. در این زمینه، موارد زیر برای بهبود خدمات و فعالیت‌ها، و تأثیر گذاری بیشتر این نهاد در زندگی افراد جامعه و کشور به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان در کتابخانه‌های عمومی پیشنهاد می‌شود.

با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود:

پیشنهادهایی در بخش ارائه خدمات اطلاعاتی و اطلاع‌رسانی:

- شناسایی و معرفی جاذبه‌های گردشگری در همه سطوح (تاریخی، روستایی، صنایع دستی)؛
- فراهم‌آوری و اشاعه اطلاعات گزیده در خصوص معرفی ظرفیت‌های اقتصادی استان به شهروندان؛
- همکاری با سازمان‌های دولتی و محلی متولی امر رشد و توسعه اقتصادی جامعه به منظور حمایت و پشتیبانی اطلاعاتی و دانشی از مشاغل؛

■ پشتیبانی و سرعت بخشیدن به اینترنت در کتابخانه‌های عمومی؛

■ شناسایی و پیگیری جامعه کسب و کار محلی و جمع‌آوری اطلاعات برای آن‌ها؛

■ سرمایه‌گذاری در فناوری‌های جدید، پایگاه‌های اطلاعاتی محلی، دسترسی به اینترنت و جمع‌آوری اطلاعات تجاری؛

■ کمک به رشد کسب و کارهای کوچک با فراهم‌آوری منابع اطلاعاتی لازم (قوانین ثبت، مسائل حقوقی شرکت‌ها، قوانین اداره کار و بیمه، مالی و مالیاتی)؛

■ ایجاد ارتباط کتابخانه‌های عمومی با شهرداری‌ها و شوراهای شهر به منظور جلب توجه آن‌ها به نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی؛

■ ایجاد ارتباط قوی با اتحادیه‌ها و جامعه کسب و کار محلی به منظور ارتقای نقش خدمات اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های عمومی در توسعه اقتصاد محلی؛

■ حمایت از رشد و توسعه اقتصاد محلی با استفاده از منابع و امکانات؛ و

■ ایجاد مرکز یا کیوسک اطلاعات در کتابخانه‌های عمومی در زمینه ارائه اطلاعات شغلی و کارآفرینی و کسب و کار.

پیشنهادهایی در بخش خدمات آموزشی و پژوهشی:

■ آموزش رزومه‌نویسی برای افراد جویای شغل و حرفه؛

■ حمایت از آموزش فردی و خودآموزی و نیز آموزش رسمی با استفاده از منابع اطلاعاتی؛

■ ارائه منابع آموزشی و کمک‌آموزشی برای یادگیری مستقل از محیط آموزشی رسمی؛

■ برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزش مهارت‌های ارتباطی و خودتوانمندسازی؛

■ برگزاری جلسات قصه‌گویی به منظور افزایش خلاقیت در کودکان؛

■ برگزاری دوره‌های آموزشی راه‌اندازی کسب و کارهای کوچک و خانگی به ویژه برای زنان خانه‌دار و معلولان؛

■ برگزاری کلاس‌های مهارت زندگی مانند افزایش اعتماد به نفس؛

■ بازتعریف نقش کتابخانه‌های عمومی به عنوان بخشی از زیرساخت و اولویت‌های جامعه؛

■ همکاری راهبردی با رهبران کتابخانه‌های محلی برای پیشرفت اهداف آموزشی اقتصادی و اجتماعی؛

■ اطلاع‌رسانی در خصوص مصوبات و آیین‌نامه‌های دولت در خصوص منابع مالی و تخصیص بودجه به کسب و کارهای محلی؛ و

■ تدوین و سیاست‌گذاری خط‌مشی مدون برای تأثیرگذاری بر توسعه اقتصاد محلی.

پیشنهادهایی در بخش خدمات مشاوره‌ای و مرجع:

■ هدایت افراد به منابع صحیح اطلاعاتی در خصوص کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک؛

- ارائه خدمات مشاوره شغلی به افراد جویای کار در هنگام ورود به بازار کار؛
- برگزاری نشست‌ها و جلسات پرسش و پاسخ با متخصصان و مشاوران کارآفرین؛
- پاسخ‌گویی به سؤالات افراد در حوزه بازرگانی و تجارت و کسب و کار؛ و
- آموزش کتابداران در زمینه کارآفرینی و کسب و کارهای کوچک به منظور آشنایی با اصول، فنون، قوانین، مقررات محلی و روش‌های آن‌ها.

پیشنهادهایی در بخش خدمات جنبی:

- در اختیار گذاشتن فضا و امکانات و نیز امکان رزرو سالن‌های کتابخانه برای برگزاری جلسات کارآفرینان؛
- آموزش جست‌وجو در اینترنت و گوگل در کتابخانه؛
- برگزاری همایش‌ها و نشست‌ها با موضوع‌های تجاری، اقتصادی و کارآفرینی؛
- برگزاری نمایشگاه کتاب یا اجرای برنامه‌های معرفی کتاب با موضوع ظرفیت‌های اقتصاد محلی؛
- برگزاری نشست‌های آموزشی و افزایش مهارت‌های کارآفرینی در کودکان و نوجوانان با خود آنان و با مسئولان آموزش و پرورش؛
- برقراری ارتباط با مدارس و بهینه‌سازی منابع کتابخانه‌های مدارس؛
- برگزاری مسابقات کتابخوانی با رویکرد کارآفرینی؛
- آموزش مدیران در حمایت از کسب و کارها و کارآفرینی جامعه با اتخاذ سیاست‌های مناسب؛
- حمایت و پشتیبانی از همایش‌ها و دوره‌های مرتبط به مسائل رشد و توسعه اقتصاد محلی؛
- ایجاد مرکز نوآوری و خلاقیت در کتابخانه و حمایت از ایده‌های کارساز؛
- شناسایی فرصت‌های شغلی و روند توسعه طرح‌های تجاری و کسب و کار؛
- آشنایی و مشارکت فعال کارکنان کتابخانه‌های عمومی با جامعه کسب و کار محلی؛
- دعوت از افراد کارآفرین و صاحبان کسب و کارهای کوچک و برگزاری جلسات و کارگاه‌های آموزشی در کتابخانه‌های عمومی؛
- ارائه سخنرانی برای مراجعان در مورد منابع اطلاعاتی موجود در کتابخانه‌های عمومی در زمینه کارآفرینی و ایجاد کسب و کارهای جدید؛
- میزبانی جلسات اتاق‌های بازرگانی توسط کتابخانه‌های عمومی؛
- تلاش برای پشتیبانی از مراکز کارآفرینی؛ و
- حمایت از اشتغال در مناطق شهری.

- حسینی نیا، غلامحسین؛ و سفیدبری، لیلا (۱۳۹۴، ۱۰ اسفند). تدوین الگوی توسعه منطقه‌ای بر اساس استراتژی توسعه اقتصاد محلی LED [ارائه مقاله]. چهارمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت و اولین کنفرانس کارآفرینی و نوآوری های باز، همایشگران مهر اشراق، تهران.
- رنایی، محسن؛ دلالی اصفهانی، رحیم؛ و صمدی، علی حسین (۱۳۸۹). ارائه الگویی برای رشد اقتصادی ایران: برخی ملاحظات نهادی. پژوهشنامه اقتصادی، ۱۰(۲)، ۱۹۳-۲۱۵.
- بانک جهانی. (۱۳۹۹). ناظر اقتصادی ایران: تسکین و هم‌زیستی با تحریم‌ها و پاندمی و پروس کووید ۱۹ (ویرایش ششم). بانک جهانی، گروه اقتصاد کلان، تجارت و سرمایه‌گذاری. بازیابی شده از <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34045/Iran-Economic-Monitor-FARSI.pdf>
- سازمان آمار ایران (۱۳۹۸). سالنامه آماری سال ۱۳۹۸. تهران: مرکز آمار ایران.
- سیدی، زینب‌السادات (۱۳۹۰). امکان‌سنجی نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه و ترویج کارآفرینی از دیدگاه کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی اصفهان [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. دانشگاه اصفهان.
- شهرداری مشهد. مدیریت توسعه و پژوهش (۱۳۹۰). شناخت اقتصاد محلی: راهنمای مرجعی برای شهرها (علی فیروززاد، مجتبی شاکری‌روش و میترا ژاله‌رجبی، مترجمان). به سفارش مدیریت توسعه و پژوهش، معاونت برنامه‌ریزی و توسعه شهرداری مشهد، تهران: نص، ۱۳۹۰.
- عطائی ظاهر، شیما؛ تجعفری، معصومه؛ صنعت‌جو، اعظم؛ و شریف، عاطفه (۱۴۰۰). امکان‌سنجی ارائه خدمات مؤثر بر توسعه اقتصادی در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۲۴(۲)، ۸۴-۵۹. بازیابی شده از: http://lis.aqr-libjournal.ir/article_68911.html
- نوروزی، یعقوب؛ و کمالی، کاظم (۱۳۸۶). نقش کتابخانه‌ها در جامعه دانش‌مدار. پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۲۳(۱-۲)، ۱۰۷-۱۲۵.

References

- Ataei Zaher, S., Tajafari, M., Sanatjoo, A., & Sharif, A. (2021). Feasibility of Providing Effective Services on Economic Development in Mashhad Public Libraries. *Library and Information Sciences*, 24(2), 59-84. http://lis.aqr-libjournal.ir/article_68911.html (in Persian)
- Bishop, B. W., Mehra, B., & Partee, R. P. (2016). The role of rural public libraries in small business development. *Public Library Quarterly*, 35(1), 37-48.
- Boss, S., & Hughes, C. (2020). How rural public libraries support local economic development in the mountain plains. *Public Library Quarterly*, 40(2), 108-124. <https://doi.org/10.1080/01616846.2020.1776554>
- Demaziere, C., & Wilson, P. A. (ed.) (1996). *Local Economic Development in Europe and the Americas*. New York: Thomson Learning.
- Ferreira dos Santos, Vanda (2009). Public libraries and their contribution towards economic development: A discussion. *LIBRES: Library and Information Science Research Electronic Journal*, 19(2), 1-15.
- Glass, R. H., Clifford, N., Harris, B., Rose, C., Krider, C. E., Mercer, S., Woolsey, C., & Horak, C. (2000). *The role of public libraries in local economic development*. Report No. 260. The University of Kansas, Policy Research Institute. <http://www.ipsr.ku.edu/resrep/pdf/m260.pdf>
- Hosseininia Gh., & Sefidbari, L. (2016, February 29). *Designing a model of regional development based on the Local Economic Development (LED) strategy* [Paper presentation]. 4th International Conference on Management & Accounting and 1st International Conference on Entrepreneurship & Open Innovation, Razi International Conference Center, Tehran, Iran.
- Lawrence, F., & Rogerson, C. M. (2018). Local economic development agencies and place-based development: Evidence from South Africa. *Bulletin of Geography: Socio-economic Series*, 41, 30-43. <https://doi.org/10.2478/bog-2018-0024>
- Mashhad Municipality, Deputy of Planning and Development (2011). *Understanding the local economy: A reference guide for cities*. Translators Ali Firoozzar, Mojtaba Shakeri Rosh, Mitra Jaleh Rajabi; By the order of Development and Research Management, Deputy of Planning and Development of Mashhad Municipality. Tehran: Nas. (in Persian)
- Nourouzi, Y., & Kamali, K. (2007). The role of libraries in knowledge society. *Iranian Journal of*

Information Processing and Management, 23(1-2), 107-125. <http://jipm.irandoc.ac.ir/article-1-45-en.html> (in Persian)

■ Renani, M., Dallai Esfahani, R., & Samadi, A. H. (2010). Presenting an economic growth pattern for Iranian economy: Some institutional aspects. *Economics Research*, 10(2), 193-215. https://joer.atu.ac.ir/article_2773.html (in Persian)

■ Rusk, M. D., & Cummings, E. (2011). Libraries and the local economy: Partnerships for economic growth (a presentation to the Oklahoma Library Association, March 30, 2011). *Community & Junior College Libraries*, 17(2), 53-61. <https://doi.org/10.1080/02763915.2011.591708>

■ Sidi, Z. S. (2011). *Feasibility study of the role of public libraries in the development and promotion of entrepreneurship from the perspective of librarians working in Isfahan public libraries* [Master's thesis]. University of Isfahan. (in Persian)

■ Soroya, M. S., Munir, M. A., & Soroya, S. H. (2014). Role of public libraries in economic development of Pakistan: A future vision. *Pakistan Library & Information Science Journal*, 45(1), 3-8.

■ World Bank. (2020). *Iran Economic Observer: Relief and Coexistence with Sanctions and the COVID Virus Pandemic*. (Sixth Edition). <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34045/Iran-Economic-Monitor-FARSI.pdf> (in Persian)

■ World Bank Group (2020). *Iran Economic Monitor, Spring 2020: Mitigation and Adaptation to Sanctions and the Pandemic*. Report. Spring 2020. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/34045>

■ Zaaiker, M., & Sara, L. M. (1993). Local economic development as an instrument for urban poverty alleviation: A case from Lima. *Third World Planning Review*, 15(2), 127-143.

